

Przemoc i agresja

Czym jest przemoc?

- Wszelkie indywidualne i grupowe działania ograniczające czyjąś wolność- także wandalizm skierowany przeciw dobru publicznemu.
- O przemocy można mówić w wypadku, gdy osoba posiadająca przewagę fizyczną lub psychiczną używa jej przeciwko słabszej osobie.
- Cel: wywarcie pewnego rodzaju wpływu

Czym jest agresja?

- Świadome i celowe zachowanie fizyczne lub werbalne, skierowane przeciwko komuś lub czemuś, mające na celu wyrządzenie szkody, straty, bólu fizycznego lub cierpienia moralnego.
- Jest umyślnym działaniem, którego nie da się społecznie usprawiedliwić.
- Cel: zaszkodzenie ofierze.

Codzienna szkolna przemoc

- Ubranie, fryzura, sposób bycia, oceny, plotki, posądzenia- praktycznie wszystko może stać się przyczyną agresji na szkolnych korytarzach.
- Jej ofiarą może być każdy: uczeń, nauczyciel, woźne...

Przyczyny agresji

1) CZYNNIKI SYTUACYJNE

(np. wysoka temperatura)

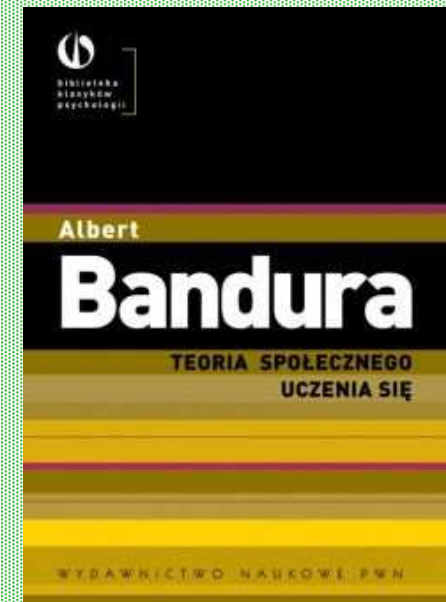
2) FRUSTRACJA

(teoria frustracji- agresji głosi, że przeszkody, które występują na drodze do osiągnięcia upragnionego celu, zwiększają prawdopodobieństwo zachowań agresywnych)

3) UCZENIE SIĘ

(teoria społecznego uczenia się Alberta Bandury głosi, że uczymy się agresji poprzez obserwacje i naśladowanie, zwłaszcza, gdy osoba obserwowana uzyskuje korzyści z agresywnego zachowania, np. posłuszeństwo albo konkretne rzeczy)

4) OGLĄDANIE PRZEMOCY W MEDIACH

(istnieje związek między prezentowaniem w mediach brutalnych scen, a postawami agresywnymi osób, które je oglądały. Osoby skłonne do zachowań agresywnych, chętniej oglądają też programy, w których występuje przemoc)

4 skutki oglądania przemocy w mediach (wg Aronsona)

1. Przyzwolenie na agresję- poczucie, że jeśli bohaterowie filmów i gier mogą tak się zachowywać, to każdy może
2. Pomysły na agresywne zachowania
3. Błędne interpretacje własnych odczuć (np. rozdrażnienia) i rozładowywanie napięcia poprzez zachowania agresywne
4. Znieczulenie, brak reakcji na przemoc, spowodowane nadmiarem brutalności w mediach

Skąd ta przemoc...?

- Jedną z najpoważniejszych przyczyn agresji są trudności, jakie uczniowie mają z byciem w grupie (brak umiejętności nawiązywania kontaktów, zamknięci w sobie introwertycy).
- **AGRESORZY**- lubią łamać zasady, przemoc ich fascynuje, uważają ją za najlepszy sposób rozwiązywania problemów, akty agresji są dla nich dobrą zabawą, nie obchodzą ich uczucia i emocje ofiar.
- **OFIARY**- brak reakcji, wycofywanie się, wstyd, upokorzenie (to wszystko wzmacnia złość agresorów, naraża na ponowne ataki)

Różnice płciowe

- **Dziewczęta**- częściej przemoc pośrednia; emocjonalna; psychiczna (plotki, obgadywanie, odrzucenie społeczne, wyśmiewanie, ośmieszanie, obrażanie)
- **Chłopcy**- przemoc bezpośrednia; fizyczna (agresywne zachowania, bicie, kopanie, plucie, niszczenie czyjejś własności, rzucanie przedmiotami, wymuszanie pieniędzy)

”Źle wyglądasz, bo jesteś leń!”

- Często ofiarami stają się uczniowie, którzy doświadczają przemocy, ponieważ **nie spełniają oczekiwań społecznych zawartych w stereotypie wyglądu dziewcząt czy chłopców** (ich ciało zmienia się, nabierają kształtów, włosy przetłuszczają się, na twarzy pojawiają się pryszcze, które nie przystają do kreowanego przez media ideału kobiecości i męskości). Wtedy szczególnie są oni narażeni na odrzucenie, akty agresji. Tematem plotek i drwin staje się właściwie wszystko- ubiór, kolor włosów, sposób odżywiania się, zachowanie. To wszystko wystarczy, by uczynić z kogoś kozła ofiarnego...

BULLYING - co to jest?

- Jest to sytuacja w szkole lub pracy, w której osoba doświadcza powtarzających się agresywnych zachowań ze strony innych osób (przemocy fizycznej i werbalnej, wykluczenia, izolacji).
- Bullying to zjawisko złożone, biorą w nim udział nie tylko agresorzy i ofiary, lecz również świadkowie, którzy albo nie reagują na przemoc, albo próbują sprzeciwić się i nieść pomoc ofiarom.
- Duże znaczenie dla reakcji świadków mają:
  - 1) Zjawisko rozproszonej odpowiedzialności
  - 2) Poczucie deindywidualizacji

1. Zjawisko rozproszonej odpowiedzialności

- Świadkowie nie podejmują żadnych działań, bowiem zakładają, że skoro tyle osób widzi zdarzenie, to ktoś w końcu zareaguje, a ponieważ na ogół inni myślą podobnie, więc w efekcie wszyscy zachowują się konformistycznie i nikt nic nie robi.

2. Poczucie deindywidualności

- Sprawcy czują się częścią grupy, nie mają poczucia odosobnienia w swoich działaniach, a tym samym nie czują się odpowiedzialni za to, co robią, ponieważ w takiej sytuacji rozproszeniu ulega ich świadomość siebie i własnej indywidualności.

CYBERPRZEMOC

- Inaczej **CYBERBULLYING**- przemoc dokonywana za pomocą urządzeń elektronicznych (Facebook, blogi, czaty internetowe)
- Pisanie nieprzyjemnych komentarzy na portalach społecznościowych, wysyłanie wulgarnych smsów, rozpowszechnianie zdjęć i filmików w sieci, kompromitujących konkretne osoby.
- Przekonanie, że każdy, najbardziej wulgarny, poniżający komentarz ujdzie na sucho.
- Poczucie bezkarności i anonimowości, brak bezpośredniego kontaktu z ofiarą.
- Zmniejszenie poczucia empatii (agresorzy nie muszą liczyć się ze zdaniem swoich ofiar, nie widzą ich reakcji).

Cyberprzemoc poza wszelką kontrolą

Kto najczęściej jest sprawcą?

- Osoby, które w realu nigdy nie dopuściłyby się przemocy, anonimowo w sieci nie mają barier. Internet nie pozwala na konfrontację z ofiarą, więc dokuczać jest łatwiej. W takiej sytuacji sprawcy wydaje się, że nie ponosi odpowiedzialności za swój czyn. Wie również, że dla ofiary to druzgocąca i wstydliva sytuacja, więc przez długi czas albo wcale nie zgłosi swojego problemu. Ofiara też czasem zna nazwisko sprawcy i obawia się odwetu za nagłośnienie. Dlatego sprawcy zazwyczaj wybierają osoby słabe i wrażliwe, co zwiększa ich bezkarność.

Jak najczęściej reagują ofiary?

- Dziecko, które nie radzi sobie z cyberprzemocą zwykle pozostaje w poczuciu wstydu, znieważenia, czasem przestaje chodzić do szkoły. Zdarza się, że popada w depresję, a nawet okalecza się. W skrajnych przypadkach dochodzi do prób samobójczych. W niektórych ofiarach budzi się chęć zemsty i sami stają się sprawcami. Mamy wtedy do czynienia z błędnym kołem przemocy. U ofiar rozwija się lęk, niska samoocena, samoobwinianie, oraz wiele różnych objawów wegetatywnych: bóle głowy, brzucha.

Skutki przemocy w szkole – badania Dana Olweusa

Krótkoterminowe efekty przemocy-

złość, depresja, mniejsza odporność na choroby, słabsze osiągnięcia szkolne niż u osób niepoddanych przemocy, samobójcze myśli.

Długoterminowe efekty przemocy-

przewlekłe uczucie gniewu i żalu, trudności w obdarzaniu ludzi zaufaniem, obawa i/lub unikanie nowych sytuacji, zwiększona tendencja do samotności, niskie poczucie własnej wartości.

Nikt nie wie, że to ja jestem po drugiej stronie

- ✓ **16%** ankietowanych uczniów było sprawcą internetowej agresji
- ✓ **8%** badanych wysłało agresywne wiadomości
- ✓ **32%** badanych nękało osoby, które znają z Internetu
- ✓ **27%** było agresywnych wobec znajomych
- ✓ **20%** było agresywnych wobec bliskich osób
- ✓ **12%** było agresywnych wobec byłego chłopaka lub dziewczyny
- ✓ **14%** dopuściło się agresji wobec kibiców czy fanów innej muzyki
- ✓ **7%** deklarowało agresję wobec osób pokrzywdzonych
- ✓ **5%** wobec innej osoby dorosłej

WAŻNE JEST...

...abyśmy próbowali okiełznać przemoc w szkole nie tylko ze względu na ofiary, ale również sprawców- aby nie stała się krokiem do przemocy w dorosłym życiu. Musimy być **WRAŻLIWI** na to, co dzieje się w szkołach, pokazać, że nie ma w nich miejsca dla agresywnych zachowań!